

Asia: VN/10855/2024

Luonnos hallituksen esityksestä eduskunnalle sähköisestä tunnistamisesta, luottamuspalveluista ja eurooppalaisesta digitaalisesta identiteetistä annettua EU:n asetusta täydentäväksi lainsäädännöksi

Lausunnonantajan lausunto

Huomiot rajat ylittävän sähköisen tunnistamisen, sähköisten luottamuspalvelujen ja eurooppalaisen digitaalisen identiteetin kansallisesta sääntelystä:

Yrityksen digitalouden näkökulmasta ehdotettu säätely on kannatettava. Esityksessä on huomioitu yritysten tarpeet ja se, että lompakkoratkaisut voivat mahdollistua yrityksille. On hyvä, että oikeushenkilöiden tunnistetietojen myöntäjä on määritelty.

Yrityksen digitalous tuo esiin seuraavat huomiot jatkovalmistelua ja soveltamiskäytännön arviointia varten:

Pidemmällä aikavälillä olisi kannatettavaa, että oikeushenkilön tunnistetiedot voitaisiin myöntää mahdollisimman monelle oikeushenkilölle, sillä potentiaalisten lompakon käyttöönottajien lukumäärällä voi olla vaikutusta oikeushenkilöiden lompakoiden tarjontaan. Näin voidaan varmistaa myös se, että lompakot palvelevat mahdollisimman laajasti suomalaista yritystoimintaa ja mahdollistavat yrityksille turvallisen tunnistautumisen ja tiedonvaihdon tavan Euroopassa yli maarojen.

Esityksen mukaan oikeushenkilön tunnistetiedot voitaisiin myöntää vain kaupparekisteriin merkityille oikeushenkilöille. Kaupparekisteriin merkittävät oikeushenkilömuodot on lueteltu tyhjentävästi kaupparekisterilain (564/2023) 3 §:ssä. Esityksen perusteella muille kuin kaupparekisterilain 3 §:ssä luetelluille oikeushenkilömuodoille tunnistetietoja ei siis voitaisi myöntää.

Lisäksi on huomioitava, että rekisteröidyt aatteelliset yhdistykset on merkitty yhdistysrekisteriin ja säätiöt säätiörekisteriin. Vaikka aatteelliset yhdistykset ja säätiöt voidaan tämän lisäksi merkitä

kaupparekisteriin, suurinta osaa aatteellisista yhdistyksistä ja säätiöistä ei ole merkitty kaupparekisteriin. Esityksen perusteella vaikuttaisi jäävän myös osin epäselväksi, voitaisiinko kaupparekisteriin merkitylle aatteelliselle yhdistykselle tai säätiölle myöntää oikeushenkilön tunnistetietoja, sillä näiden edustajia ei merkitä kaupparekisteriin, vaan yhdistysrekisteriin tai säätiörekisteriin.

Joka tapauksessa Yrityksen digitalous kannattaa, että oikeushenkilöiden tunnistetietoja tarjottaisiin mahdollisimman aikaisessa vaiheessa kaikille niille oikeushenkilömuodoille, joille ehdotettu sääntely sen mahdollistaa.

Yksityinen elinkeinonharjoittaja on lukumäärällisesti merkittävä yritysmuoto, mutta esityksen mukaan sille ei voida myöntää oikeushenkilön lompakkoa, sillä yksityinen elinkeinonharjoittaja ei ole oikeushenkilö. Yksityisellä elinkeinonharjoittajalla voi olla kuitenkin tarvetta samankaltaisille lompakon ominaisuuksille, kuin oikeushenkilön lompakoihin kehittynee. Pitkällä aikavälillä tulisi seurata, kehittykö luonnollisten henkilöiden lompakoihin tällaisia ominaisuuksia ja miten niiden kehittymistä tai muita yksityisten elinkeinonharjoittajien tarpeisiin vastaavia palveluita voidaan edistää.

Pidemmällä aikavälillä on hyvä arvioida riippuvuudet komission Business Wallet -aloitteeseen sekä lompakoiden mahdollistaminen kaikille erilaista yritystoimintaa harjoittaville yksiköille.

Huomiot koskien digitaalista henkilöllisyystodistusta:

-

Huomiot kansallisen vahvan sähköisen tunnistamisen turvallisuutta parantavista muutoksista:

-

Huomiot koskien kansallista ekosysteemikuvausta:

Yrityksen digitalous pitää ekosysteemikuvausta tärkeänä ja onnistuneena. Kuvauksessa on huomioitu hyvin myös lompakkopalvelujen mahdollistaminen yrityksille. Lisäksi on hyvä, että roolijako ja kansalliset toimijat on esitetty kuvaksessa selkeästi.

Sähköisten attribuuttitodistusten laaja tarjonta myös oikeushenkilöille mahdollisimman aikaisessa vaiheessa on tärkeää, jotta lompakot voivat aidosti tukea tunnistautumista ja luotettavan tiedon vaihtoa yritysten kesken ja siten kehittää liiketoimintaa ja tukea suomalaisten yritysten kilpailukykyä. Lisäksi se on tärkeää, jotta oikeushenkilöiden lompakoiden tarjoaminen on kannattavaa.

Julkisella sektorilla tulisi olla sähköisten attribuuttitodistusten tarjoamisessa aktiivinen ja aloitteellinen rooli, ottaen kuitenkin huomioon julkisen sektorin rahoitus tilanne, jotta oikeushenkilöiden lompakoille syntyy kysyntää ja jotta lompakkoekosysteemi ryhtyy palvelemaan myös yritysten ja liiketoiminnan tarpeita.

Oikeushenkilöiden lompakoiden kehittämisellä on merkittävä vaikutus myös liiketoimintatositteiden, kuten e-kuitin, verkkolaskun ja sähköisten tilaussanomien, kehittymiselle. Liiketoimintatositteiden sisältämien tietojen varmistaminen sekä tositteiden turvallinen välittäminen voidaan varmistaa käyttämällä oikeushenkilön lompakoita. Oikeushenkilöiden lompakoiden välittämällä attribuuttitodistuksilla luodaan näin nykyiseen liiketoimintatositteiden infrastruktuuriin turvallisuutta, tietojen oikeellisuutta sekä reaaliaikaisuutta.

Rintala Minna
Yrityksen digitalous